
HÍREK, BESZÁMOLÓK

KŐOLAJ- ÉS FÖLDGÁZBÁNYÁSZATI INTEGRÁCIÓ '97

Tudományos ankét Szolnokon

A Magyar Geofizikusok Egyesülete Alföldi Csoportja (MGE ACS) kezdeményezésére immár másodszer rendeztek tudományos ankétot Szolnokon 1997. november 27–28-án. A szervezésben közreműködött az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztálya és a Magyarhoni Földtani Társulat Alföldi Szervezete. Mind az 1996-os (Kőolaj- és Földgázbányászati Kommunikáció '96), mind az 1997-es ankét szerves része a MOL Rt. oktatási és továbbképzési programjának. A regisztrált résztvevők száma közel 150 fő volt, 65%-uk aktív MOL-szakember. Jelentős volt a MOL-csoport vállalataitól résztvevők száma is. A meghívottak között több egyetemi tanár szerepelt. Ez az összetétel tette „MOL-centrikussá” a rendezvényt. Az előadó szakemberek döntő többsége is a MOL-tól jött.

Már évekkel ezelőtt felmerült egy olyan rendezvénysorozat iránti igény, mely segíti közelebb vinni egymáshoz a kőolaj- és földgázbányászat főbb szakterületeit és szakmai képviselőit, felhívni a figyelmet a főbb kül- és belföldi tendenciákra, szakmai eredményekre, elősegíteni a szaktudás értékállóságát, sikerességét, majd elismertetését. A szervezők törekvése erre irányult — tudtuk meg az ankétot a résztvevők nevében megnyitó dr. SZALÓKI István társelnök szavaiból.

A sok évtizedes hazai olajipar szakemberei különböző vállalatoknál, olykor megosztva, gazdaságilag évtizedeken keresztül távolról sem optimális módon, kellően össze nem hangolva dolgoztak, eltérő tartalmú fogalmakat, paramétereket használtak. Így fontos döntések alapjai — például a kőolajtelepek készletszámításai — sem voltak azonosak.

A *kőolajkutató* nagy kockázattal járó tőkebefektetés. A megtérülés gazdaságos *kitermeléssel* realizálódik. Igen előnyös lehet, ha a kettő — mint *kőolajbányászat* — összehangoltan, együtt folytatható, és az értékesítési árbevétel pozitív eredménye visszaforgatható.

A hazai integrált olajtársaság, a MOL Rt. létrejöttével adottá váltak a lehetőségek az elkülönülések megszüntetésére, az eltérő vállalati, szakmai kultúrák egymást gyengítő hatásainak kiiktatására — hangzott el.

Az erre való törekvés határozottan érzékelhető. Ennek egyik jeleként említette a megnyitó azt, hogy az egyesületi kezdeményezést mind a MOL Rt. vezetői, szakmai körei, mind a MOL-csoport egyes vállalatai (GES Kft., Geoinform Kft., Rotary Rt.) továbbá az MB Kőolajkutató Rt. is támogatták. A szervezők ezért köszönetüket fejezték ki.

Természetes, hogy a MOL Rt. a fő támogatója a szakmai rendezvénynek — hangsúlyozták —, hiszen az a szakemberek képzését, fejlődését segíti elő: a Társaság képzett, nemzetközileg is elismerhető szakemberek nélkül elveszítené az olajipari szakmai befektető státuszát. A vezetők, döntéshozók tudják, hogy a gazdaságosan leművelhető kőolaj- és földgáztelepek felfedezése hozhat nagy gazdasági eredményt, extraprofitot, tehet kiemelkedően sikeressé egy olajvállalatot. Ehhez jó szakemberek kelljenek. Nélkülük többszörösére nő a kockázat, ezért így e tevékenységet el sem szabad kezdeni.

Az egyesületek úgy ítélik meg, hogy az egyes cégek a szakemberek folyamatos képzésével gazdasági eredményességüket biztosíthatják. Enélkül egy olajvállalat a másikkal — mint pl. koncessziós partnerrel —, vagy a szervizvállalattal (geofizikai, fűrészi stb.) nem tud „kommunikálni”. Imázsa, majd gazdasági eredményessége is romlik. Bár megveheti a legkorszerűbb technikát és technológiát, azt nem tudja megfelelően használni, azzal a lehetséges eredményeket produkálni, ha nem rendelkezik a magas szintű szakmai kultúrát hordozó szakemberekkel. („A kultúrát nem lehet megvásárolni!”)

A szakmai képzés kiemelten fontos egy vállalat alaptervékenységét szakmailag befolyásolni tudó, ezáltal a gazdasági eredményeket meghatározó szakemberek részére. Képzettségük, számuk,

megfelelő összetételük, tevékenységük koordináltsága, motiváltságuk, elismertségük stb. alapvetően meghatározza a cég jövőjét. Az *alaptévékenység* és az ehhez tartozó szakemberek köre vállalat-, illetve termék- (produktum-)specifikus. Más egy cipőgyárban, mint egy fűrővállalatnál, és megint más egy olajvállalatnál. Mellettük mindenhol jelen kell lenniük azoknak a nélkülözhetetlen feladatköröket ellátó szakemberek, akikkel együtt lesznek az előbbiek — sok minden egyébbel együtt — *vállalattá*. Azzá, ahol együtt, egymásért és a cégükért dolgoznak, amelynek eredményessége döntően meghatározhatja az egyéni boldogulásukat is.

Az olajiparban dolgozó egykori „csőlátó specialisták”-ból akkor lesznek széles látókörű olajipari szakemberek, ha ismerik, mikor, hol tudnak egyenrangú partnerként közreműködni a pénzbefektetés, valamint annak eredményes megtérülése realizálásában, ha tudnak a társ-szakterületektől kérdezni és kérdést megválaszolni, ha a szakterületek nem akarnak egymáson *uralkodni*, de tudnak igény- és feladattól függően *kommunikálni*. A vezetés feladata „csupán” annyi, hogy ehhez a feltételeket biztosítsa...

Szükséges az előző, és sok egyéb kapcsolódó feladat megoldása, mert a MOL jelen van külföldön és a *külföld* — a tőke és képviselői — jelen vannak itthon.

Az olajipari munkában, szakmai körökben — kialakult, nemzetközileg elfogadott szabályok érvényesülnek, ezek alakítják a cégek imázsát, eredményeit;

— csak az alkalmazkodni tudó cég lehet eredményes, ezért a szabályokhoz igazodni kell.

A nemzetközi gyakorlat a szakemberek körében szerencsére itthon már nem ismeretlen — hangzott el az ankét megnyitójában és a szeghalmi mezőkutató-mezőfejlesztő munkával kapcsolatos, 10–12 évvel ezelőtti „esettanulmányra” történt utalás.

Erre jellemző:

— a projekt-szemlélet, azaz jól definiált feladat, gyakorlott, de nem sablonos munkavégzés, határidők, költségkeret, kockázat elemzés, felelősök, hasonló felépítésű műszaki-gazdasági tartalmú jelentések;

— a megvalósítás jól koordinált autonóm, egyenrangú, integrált szakterületek folyamatos kommunikációja mellett történik;

— a visszacsatolt információáramlás, iterált adatok előállítása, amelyek esetenként új információk hordozói lehetnek;

— az egységes fogalom-, jelölési rendszer, megfelelő definíciók, szabványok kötelező alkalmazása a cégen belül, közlése a partnerekkel, hi-

szen csak így kerülhetők el a félreértések, elmergesedő viták.

A munkához nem nélkülözhetők a korszerű, karbantartott információs rendszerek. Ezek közül egyesek előállítására negyedszázada elkezdődött itthon, azonban — sajnos — máig nem fejeződött be. A különálló vállalatok nem segíthették elő az olajipari szintű *csapatmunkát* sem.

Az egy évvel korábbi hasonló ankét résztvevői által kitöltött értékelő lapok, szóbeli vélemények, levelek figyelembevételével rendezték meg az ideit: az előadások számát, témaköreit szűkítették, ugyanakkor időt, lehetőséget biztosítottak a vitára, a vélemények kifejtésére. Szóbeli véleményét írásban is megismételte az egyik tavalyi résztvevő, mely úgy foglalható össze, hogy itt kellene lennie „az egész MOL-vezérkarnak”, lássák, hallják a szakembereket, problémáikat, eredményeiket, azt, hogy „miből lesz a cserebogár”, azaz a kőolaj és a földgáz...

Anélkül, hogy erről a véleményről hallott volna, vállalta egy-egy előadás megtartását PÁL László, a MOL igazgatóságának elnöke, dr. GULYÁS Tibor és dr. MAGYARI Dániel vezérigazgató-helyettesek.

PÁL Lászlónak, a MOL igazgatósága elnökének *A MOL privatizációja és hatásai* című leplezetlenül őszinte, tartalmas, kiválóan felépített és szabadon (papír nélkül) és a megadott időhatáron belül megtartott előadása, bizalmat és bátorítást nyújtott az US Üzletcsoport szakembergárdájának. Az előadás az előbbiekből is adódóan jelentősen hozzájárult az ankét magas szakmai színvonalához.

Ismertette a privatizáció főbb adatait. A részvényesek összetétele a következő: kistulajdonosok (~ 15%), nemzetközi pénzügyi befektetők (47%), sajtó (minimális részvénnyel, de nagy hanggal), az állam (36%).

Minden tulajdonosi kör közel hasonló igénnyel lép fel abban a tekintetben, hogy a hozadékot figyeli, a különbség csupán annyi közöttük, hogy vannak rövid és hosszabb távon gazdálkodó befektetők.

A szervezéssel kapcsolatban elmondotta, hogy az rövid szünet után folytatódik, de külső vállalati modell nem nagyon választható. Egy, a bizalomra épülő rendszert kell építeni, jobban megosztva a jogokat és a felelőségeket, hiszen a felső vezetés képtelen azt a nagy mennyiségű információt átlátni, ami a cég működése során birtokába jut, de ez igaz a felső vezetéstől lefelé is.

Dr. MAGYARI Dániel vezérigazgató-helyettes (US üzletcsoport) *A bel- és külföldi tevékenységek*

súlypontjának eltolódása a MOL US üzletcsoportjában című előadása alátámasztotta az előbbieket, bemutatva azon hazai és külföldi lehetőségeket, amelyek jelentős feladatként, komoly eredményekkel kecsegtetve a szénhidrogén-bányászok előtt állnak. Ezek:

- komplex kutatási-termelési projektek (a hatékonyság növelése érdekében) a hazai kutatás intenzifikálásával, új technológiák alkalmazásával, szatellit programok indításával, komplex geológia modellek megalkotásával régi és új területeken;
- a kutatás-termelés nemzetközivé tétele kb. 20 elemű külföldi portfólió kiépítésével, 6–8 területen operátori teendők ellátásával, termelő mezők vásárlásával (ez kívánatos lenne, de nehezen kivitelezhető és nem biztos, hogy jelentős profittal járna).

ÉLES Zsolt — dr. GULYÁS Tibor vezérigazgató-helyettes megbízásából megtartott *Kőolaj- és földgázbányászati integráció a MOL-csoport irányításában* című előadásából a hallgatókat főleg az átszervezések érdekelték. A szervezések kívánatos célja a stratégiához legjobban illeszkedő integrált vállalati modell megteremtése és az irányítási szintek csökkentése.

Érdeklődésre tartott számot a GES Kft. és a Geoinform Kft., valamint a Rotary Fűrési Rt. tervezett sorsa is, hiszen

- ezek a cégek a MOL tevékenységéhez közvetlenül illeszkedő munkát végeznek és emiatt 100%-os MOL-tulajdonban maradnak, de mindegyiknek önállóan kell kialakítania üzletpolitikáját;
- a MOL hazai tevékenységének alakulása ezen cégektől is leépítést követelt, számukra a külföldi piacok bekapcsolása jelent kibontakozási lehetőségeket;
- a MOL elvárja, hogy a fejlett technológiát, amit nagyrészt a MOL-tevékenység eredményeként vásároltak, azonos mértékben használják itthon és külföldön.

Ezen előadásokat követően kérdezz-felelek „társalgás” következett az adatbázisokról, a kihozatalt növelő eljárásokról és közvetlenül az előadásokkal kapcsolatosan.

Az általános céginformációkat adó — plenáris jellegű — előadások az ankét második részében zajlottak.

Dr. KOMLÓSI Zsolt főmunkatárs — MÁNDOKI Zoltán vezérigazgató megbízásából — tartotta meg *A MOL Rt. összehasonlítása más vállalatokkal (benchmarking)* című előadását.

Amint mondotta: „A misszióinkban lerögzítettük, hogy a régió jelentős piaci szereplője kívánunk lenni, és célunk az üzleti értékünk növelése és versenyképes hozam elérése. Ezeknek a teljesítéséhez állandóan a nemzetközi olajipari vállalatokhoz viszonyítva kell mérni magunkat és a teljesítményünket. Mindig meg kell találnunk azt a szegmenst, azt a zugot, ahol jobbak vagyunk másoknál.”

A benchmarking technikák, az elvi alapok és kiválasztott vállalatok, paraméterek ismertetése után néhány összehasonlítást mutatott be:

- a ROA mutató és alakulása 1993–96 között;
- a bányászati üzletcsoport súlya és sajátosságai;
- az egy főre jutó és az egységnyi személyzeti költségek alakulása;
- a tervezett kockázati tőke nagyságnak meghatározása.

Ezután következett dr. TURAI Endrének, a Miskolci Egyetem adjunktusának *Adat—hír—információ hierarchia és jelentőségük az információ piacán* című előadása, tisztázva és bemutatva:

- az adat, a hír és az információ fogalmának tartalmát, ezek piaci jelentőségét, az információ értékét, mely a benne megjelenő szaktudás értékétől függ, s ez még a technológiákra is igaz;
- az információs rendszerek és az informatika elemeit, valamint ezek összefüggéseit;
- a döntési és irányítási rendszer, valamint a környezet és a szervezet kapcsolatát benne a vezetési szintek információigényeit, a csúcs-, a közép-, az alsósintű vezető tevékenységének (irányít—utasít, ellenőriz, szervez, tervez) megoszlását;
- azt, hogy a technológiának is van információ-tartalma, valamint a technológiai és az információ piacok területén az utóbbinál jobbak a kiugrási lehetőségek;
- hogy a hosszú távú profitmaximum saját kutatási-termelési-feldolgozási értékesítési rendszerben realizálható és e folyamat megszakadása csökkenti a profitot (az extraprofitot a kutatás-termelés adja).

Az ankét témáját adó *Kőolaj- és Földgázbányászati Integráció* szigorúbban vett szakmai előadásai dr. KISS Bertalannak, az MGE ACS elnökének beajánlásával kezdődtek. Kiemelte azt, hogy

- a tervek szerint évenként megrendezett ankét szerves részét képezi a MOL oktatási, továbbképzési programjának;
- a program lépésről lépésre (sok fedéssel) halad a fő szakmai autonóm egységek, a szénhidrogén-bányászati szokások, szabályok feldolgozása, bemutatása területén;
- információs fő folyamatok, a kommunikáció, az integráció, az adatbázisok, a projekt szemlélet és

tartalma, valamint ezek szervezeti támogatása mind-mind szerves egységet képez a szakmai és közgazdasági racionalitással alátámasztott döntések meghozhatósága érdekében;

- az egységes projektjelentés és az integrált adatbázisokkal támogatott munkavégzés, egyenrangú szakterületek, egységes feldolgozó, kiértékelő és dokumentációs rendszerek, egységes fogalom és kódrendszerek alkalmazásának bevezetése révén várható a profitorientált hatékony tevékenység.

BOKOR Csabának, a MOL Rt. HKÜ igazgatóhelyettes főgeológusának előadása *Új felfedezés 50 év után* címmel hangzott el. Lényege:

- Sávoly-DK-i mező jelentős új felfedezés (50 év után);
- a kutatás és a termelés előkészítése még jól szervezett munkafolyamatokkal (adatgyűjtés, feldolgozás, elemzés, további tervezés) is nehézségekkel, kockázatokkal jár;
- a gazdaságos és eredményes munkavégzéshez szükséges a fő szakterületek (geológia, geofizika, közetfizika, művelés, termelés, gazdálkodás) együttműködése;
- a kutatás-termelés fázisai szinte összemosódnak, ha érdekeltté vannak téve benne tevékenykedő szakmai szervezetek;
- az együttműködés, integráció szinte a mező egész életében indokolt.

A második nap példával is alátámasztotta az első napon elhangzottakat:

PAP Sándor HKÜ-főmunkatárs és társai előadása *Egy integrált esettanulmány a szeghalmi mező példáján* címmel világosan és látványosan mutatta be az integrált munkavégzést, s annak gyorsaságát, eredményességét és hatékonyságát. Ez a projekt és integrált szemléletű munkavégzés különösen hatékony ismeretlen területeken mind az adatgyűjtés és adatminősítés, mind a feldolgozás, elemzés és a további tervezés (programalkotás) fázisaiban.

GEIGER János, a MOL Rt. KUMMI csoportvezetője és társai *Gondolatok a törmelékes tárolók geológiai modellezéséről* című előadása felhívta a figyelmet

- a törmelékes tároló megismerésének, modellezésének egy-egy aspektusára;
- a modellezésben felhasználható adatok, integrációk speciális körére;
- a tárolók megismerésének fontosságára mind kutatási, mind művelési szempontból.

JESCH Aladár nyugdíjas kollégánk igen aktuális előadást tartott *Integráljuk a perforálást és a rétegrepszertést!* címmel, bemutatóva azt, hogy

- gondos előkészítéssel, tervezéssel, elemzésekkel eredményesebbé tehető a rétegmegnyitások, rétegrepszertések;
- a tervezés során több újabb információ használható, használható fel pl. a DIPLOG-ból nyerhető fő kőzetfeszültségi irányok;
- az előzők együttes (integrált) alkalmazása jelentősen növelheti a rétegvizsgálatok, rétegrepszertések eredményességét.

Az utolsó előadást KERESZTES N. Tibor (Geoinform Kft.) és szerzőtársai, ROSENBERG és EISERBECK tartották *Olajipari környezetszennyezés felszámolása Németországban* címmel. Ezzel vált teljessé az ankét eredeti célja, azaz a felmerülő feladatokkal a kutatás kezdetétől a termelés befejezéséig foglalkoznunk kell.

A poszter bemutatók elősegítették azt, hogy megtudjuk:

- még a „teoretikusnak gondolt” munkamódszerek bevezetésének is van háttere;
- egyedileg korszerű eszközöket-módszereket-technikákat-technológiákat alkalmaznak a leggyakrabban (erőtér-geofizikai, vízszintes fúrások, PWL stb.);
- újabb lehetőségeink és kutatási eredményeink vannak itthon és külföldön (Mezősas-Ny, Sávoly-DK, Tunézia stb.);
- s talán még mindig erős a szakmai, területi elkülönülés.

A baráti találkozó — a kérdések, válaszok és véleménycserék mellett — módot nyújtott jó hangulatú beszélgetésekre, vitákra, személyes tisztázásokra, de még pihenésre is.

Zárszavában dr. KISS Bertalan, az MGE ACS elnöke összegezte a kérdésekben, a véleménycserékben újra és újra megjelenő óhajokat, kívánságokat:

- továbbra is rendezzük meg az ankétot, lehetőleg elkerülve más rendezvényekkel való ütközést;
- dolgozunk együtt integráltan, hiszen ennek a legtöbb feltétele megvan;
- a jelenlegihez hasonlóan hívjuk meg a MOL csúcsvezetését előadóként és résztvevőként;
- egyesületi módszerekkel segítsük a nemzetközi szokások, szabályok minél gyorsabb bevezetését, alkalmazását mindannyiunk érdekében;
- nyerjük el támogatóink és a MOL csúcsvezetésének bizalmát a további rendezvények támogatására és a résztvevők számára azért, hogy

misszióink megvalósuljon: „Csak akkor tudjuk a vezetés (és támogatóink) felé megmutatni, mire vagyunk képesek, ha mi saját maguk kezünk maximális programokban gondolkodni és csak ekkor lesz lehetőségünk maximálisan hozzájárulni cégünk, megrendelőink, hazánk, ipar-

águnk és az egész világ célja megvalósításához!”

Az előzetes értékelések alapján az ankét jól sikerült, elérte célját, és reményeink szerint 1998-ban is megrendezésre kerül *Kihívások az olajipar kutatás-termelési ágazatában '98* címmel.

Kiss Bertalan

AZ AAPG 1997. ÉVI BÉCSI KONGRESSZUSA

A kongresszus és a kiállítás

Az AAPG (American Association of Petroleum Geologists — Kőolaj-geológusok Amerikai Egyesülete) a világ szénhidrogén-kutatóit és -kitermelőit tömörítő szakmai szervezet. 115 országban 31 000 tagja van, 1917-ben alapították. Évente két kongresszust tart: egyet tavasszal az Egyesült Államok területén (AAPG Annual Convention, 1998-ban Salt Lake City-ben), egyet ősszel valahol külföldön (AAPG International Conference & Exhibition; 1998-ban Rio de Janeiróban, 1999-ben Birmingham-ben).

Az 1997. évi nemzetközi kongresszust Bécsben rendezték az OPEC, az ÖMV, Bécs városa és az Osztrák Geológiai Társulat égisze alatt az Austria Centerben — ott, ahol 1994 tavaszán az EAGE kongresszusa volt. A kongresszus és a hozzá kapcsolódó műszerkiállítás nagyjában-egészében hasonló elvek és forgatókönyv alapján került megszervezésre és lebonyolításra, mint az EAEG/EAGE kongresszusa, azzal az eltéréssel, hogy az egész rendezvény mérete harmada-negyede volt a tavaszi EAGE-kongresszusoknak.

A bécsi kongresszus jelmondata („*East meets West* — Kelet és Nyugat találkozása”) azt a szándékot tükrözte, hogy ezt a rendezvényt a (nyugati) kőolaj-kitermelő cégek és a (keleti) koncessziós területeket ajánló országok találkozájává tegyék.

Ennek érdekében külön kiállítást rendeztek a kutatási területeket kínáló országoknak (*International Pavilion*) és ezt a kiállítást erősen támogatták. A szóbeli és a poszter előadások, az elektronikus adatbázis (*Virtual Cafe*) és a támogatások rendszere a következő stratégiát reprezentálta: „hozzáférni új piacokhoz, létrehozni új üzleteket, kicserélni a gondolatokat, eladni az új technológiát” (szabadon fordítva V. KLIMA kancellár üdvözlétéből).

A magyar részvétel célja és eszközei

Eredeti elképzeléseink szerint a magyar állam bányászati-földtani szervezeteinek, a *Magyar Bányászati Hivatalnak* és a *Magyar Geológiai Szolgálatnak* ki kell használni a kongresszus alkalmát arra, hogy

- növelje Magyarország elismertségét a kőolajkutatás és kitermelés területén;
- ezen belül adjon publicitást az 1998 nyarára várható új kőolaj-koncessziós fordulónak;
- tegye nyilvánvalóvá, hogy Magyarország kőolaj-kitermelés és kőolajkutatás szempontjából stabil és kiismerhető gazdasági terület, eljárásai és jogi eszközei megfelelnek a globális elvárásoknak;
- tegye ismertté az állami földtudományi intézetek (MÁFI, ELGI) tudományos munkájának magas színvonalát — az 1997. évi nemzeti kőolajprognozís példáján.

Mit tettünk ezen célok érdekében?

- részt vettünk az *International Pavilion* kiállításon az MGSZ, az ELGI és a MÁFI közös vállalkozásaként. A kiállítás rendben, az AAPG előírásainak megfelelően lezajlott. A részvételt az *Ipar Műszaki Fejlesztéséért Alapítvány* a készkiadások 30%-ának mértékéig 200 ezer Ft-tal támogatta. A támogatást ezen a helyen is köszönjük.
- A kiállítás a magyar geológia és geofizika eredményeit mutatta be hat poszterrel. A magyar geofizika múltjának reprezentálására kiállítottuk

EÖTVÖS és RYBÁR automata torziós ingájának egy eredeti példányát. Az ingát a harmincas években világszerte kőolajkutatásra használták (egy GR-5 típusú AUTERBAL-t). Az inga (terveinknek megfelelően) igazán „blickfangos” hatást ért el.

- c) Terjesztésre került az MGSZ és az intézetek cégismertető anyaga, a következő kőolaj-koncessziós forduló kiírása és háttéranyaga, valamint a kőolajprognózis egyes (nyílttá minősített) anyagai.
- d) A nemzetközi elektronikus adatbázisban elhelyeztük a magyar nemzeti tájékoztató anyagot. Az AAPG által előírt módon és határidőre feltöltésre került a Hunters Petroleum & Exchange adatbázis-kezelő cég távoli és helyi szervereire a magyar országanyag. Az országanyag geológiai ismertetést, geofizikai térképeket és feldolgozási eredményeket, valamint a kőolaj-koncessziós tevékenységhez külföldi (szakmai vagy pénzügyi) befektető cégnek szükséges jogi anyagokat tartalmaz angolul, anyanyelvi lektorálás után. Ezen anyag összeállításában és feltöltésében több kollégám vett részt, elsősorban dr. FÜST Antalnak, NÁDOR Annamáriának, KUMMER Istvánnak, HEGYBÍRÓ Zsuzsannának és KOVÁCSVÖLGYI Sándornak tartozom köszönettel.

Az AAPG *International Pavilion* elérhető a <http://www.petroleumX.com/aapg> címen.

A kiállítás eredményeinek hasznosítása

- a) A kiállítás jó alkalmat jelentett a kőolajkutatásra vonatkozó releváns információk gyűjtésére. Az *International Pavilion* kiállítótól teljes keresztmetszetet kaptunk a fejlődő és a „keleti” országok kőolaj-koncessziós és kőolaj-prognosztikus tevékenységéről.
- b) Az MGSZ-kiállítás látogatói körében a hatást egyelőre nem ismerjük, erre majd a következő magyarországi szénhidrogén-koncessziós forduló teremt lehetőséget. Azt várjuk, hogy nagyobb lesz az érdeklődés a globális vállalkozások részéről, mint az első koncessziós forduló idején. A nagyobb érdeklődés közvetve is, közvetlenül is hasznos lenne a Magyar Geológiai Szolgálatnak és intézeteinek, mert
- nagyobb vállalkozó érdeklődés növelné a geológiai és geofizikai szolgáltatások keresletét, így ez az ELGI és a MÁFI profiljának stabilizálására vezethet;
 - legközvetlenebb módon: növekedne a vásárlói érdeklődés a koncessziós adatcsomagok iránt, amely az MGSZ-nek és az intézeteknek is bevételi forrást jelent.

- c) A *Virtual Cafe* magyar anyagának sikeres feltöltése alapján ismételt megkeresést kaptunk arra, hogy egészítsük ki az országanyagot, tegyük letölthetővé a jogi szabályozás bizonyos elemeit (koncessziós mintaszerződés, törvények, adatok) és legyen naprakész a koncessziós forduló állását bemutató honlap. Ez is csak arra mutat, hogy a régi „publish or perish” mondást módosítanunk kell. Az új jelszó: „upload or perish”...

Kakas Kristóf

Gina ARMITAGE, a nemzetközi kőolajos honlap-adatbázis szerkesztője (Hunters Petroleum Exchange, Denver, USA) annak örül, hogy utolsó pillanatban sikerült előcsalogatni Magyarországon egyik geofizikai térképét a rendszerből

BESZÁMOLÓ AZ SPWLA KARÁCSONY SZAKMAI NAPRÓL

1997. december 19-én az *SPWLA Budapest Chapter*, az *MGE Zala megyei csoportja* és a *Geoinform Kft.* szakmai napot rendezett Nagykanizsán a *Geoinform Kft.* Vár utcai telephelyén. Noha a rendezvényt megelőzően talán nem elég korán kezdtük meg a szervezési munkát és sokan már programot szerveztek erre a napra, mégis úgy éreztük, hogy sikerült megfelelő számú érdeklődőt mozgósítanunk. Nem számítottunk azonban arra, hogy az időjárás is keresztülhúzza számításainkat. A kérdéses nap délelőttjén ugyanis az ország jelentős részén ónos eső esett, amely sokakat elriasztott attól, hogy elinduljanak. Így is mintegy 35 résztvevő gyűlt össze, főleg a *MOL Rt.* dunántúli telephelyeiről.

Az elhangzott előadások a következők voltak:

ÁBELE Ferenc, CSÁSZÁR János, MARTON Tibor: *Új modellalkotási lehetőségek korszerű módszerek felhasználásával*

Az előadás a CBIL mérés komplex interpretációba — open-hole, PWL — való integrációjának eredményeit mutatta be a Sávoly-délkeleti karsztos tároló geológiai-kútgeofizikai modelljének felépítésében.

CSÁSZÁR János, ÁBELE Ferenc: *MIT-24 Multifinger Caliper mérések és feldolgozásuk, tapasztalatok*

A Geoinform Kft. viszonylag új, bélés- és termelőcsövekben alkalmazható, nagy pontosságú 24 karos lyukátmérő szondával történt első mérések eredményeit mutatta be az előadás. Az eszköz hatékony segítség lehet a termelőcsövek korróziós és egyéb mechanikai problémáinak felderítésében.

BARANYI Péter: *Új módszertani lehetőségek: oldalfal-magmintavétel (Coregun), kőzetmechanika*

A hazai koncessziós fúrások karotázis méréseit a Geoinform Kft. végezte. A vállalat a nálunk nem alkalmazott mérésekhez a Western Atlas hollandiai bázisáról vette bérbe az eszközöket. Az előadás a robbantásos oldalfal-magmintavevővel és a Long Space Sonic eszközzel szerzett tapasztalatokat ismertette.

BOCK János: *Szervezési helyzet és fejlesztési elképzelések a Geoinform Kft.-nél*

A Geoinform Kft.-nél 1997 végén jelentős szervezeti változások történtek. Az előadó bemutatta a vállalat szervezési helyzetét, valamint ismertette a MOL Rt.-nek a Geoinform Kft.-vel szemben támasztott igényeit.

A közel három órán át tartó előadásokat — amelyek után élénk vita bontakozott ki — karácsonyi hangulatot tükröző baráti találkozó zárt, amelyen a résztvevők többek között nem hivatalos formában tájékoztatást kaptak az SPWLA houstoni találkozásjáról, ill. a londoni *Borehole Imaging* workshopról.

Ábele Ferenc, az MGE Zala megyei csoportjának elnöke,

Marton Tibor, az SPWLA Budapest Chapter elnöke,

Császár János, az SPWLA Budapest Chapter titkára

A résztvevők egy csoportja. Balról jobbra: BARANYI Péter, KORMOS László, ÁBELE Ferenc, CSÁSZÁR János, MARTON Tibor, BOCK János

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA CLXI. RENDES KÖZGYŰLÉSE

A Magyar Tudományos Akadémia 1997. december 15-én tartotta 161. rendes közgyűlését az Akadémia Roosevelt téri székházának dísztermében.

A közgyűlés GLATZ Ferenc elnöki megnyitójával kezdődött. Az elnöki megnyitó után átadták a doktori okleveleket az új akadémiai doktoroknak, majd a közgyűlés határozatának megszövegezésére, illetve szavazatszámllálásra került sor, ezután a közgyűlés bizottságokat küldött ki.

A bizottságok kiküldését követte KEVICZKY László főtitkár jelentése a kutatóintézeti konszolidációs folyamat eredményeiről, a folyamat pillanatnyi helyzetéről és a további teendőkről. A főtitkár lényegében eredményesnek ítélte a kutatóintézeti hálózat átalakítását és modernizálását célzó addigi lépéseket és reményét fejezte ki, hogy a folyamat további szakasza is hasonló módon, nagyobb zökkenők nélkül fog lezajlani. A jelentést vita, majd szavazás követte, a közgyűlés a jelentést nagy többséggel elfogadta.

A főtitkár ezután az Akadémia 1998. évi költségvetését terjesztette elő, amit a közgyűlés minimális vita után, szintén nagy többséggel fogadott el.

A napirend további pontjaiban a közgyűlés megválasztotta a Vagyonkezelő Kuratórium, a Felügyelő Bizottság, a Doktori Tanács, a Tudományetikai Bizottság és az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa tagjait és póttagjait, valamint a Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság elnökét és titkárát.

Délután vita folyt a hazai pályázati rendszerek jövőjéről. A bevezető előadást az OTKA elnöke,

LIPTÁK András tartotta, felkért hozzászólóként még NÁRAY-SZABÓ Gábor (AKP), STARK Antal (FEFA) és BIHARI István (KMÜFA) szerepelt.

A délutáni vitát követően este a közgyűlés résztvevői számára tartott koncert zárta a napot.

Az MTA CLXI. rendes közgyűlésével lejárt az Akadémia új köztestületi képviselőinek első hároméves ciklusa, ezért 1997 folyamán megtartották a következő hároméves ciklus (1998–2000) köztestületi képviselőinek kétfordulós választását is. Ennek eredményeit is a közgyűlésen ismertük meg. A képviselői helyek elosztásának elve ismét azonos volt az előző választási gyakorlattal. Egyrészt minden akadémiai osztály egyenlően kapott a 200 köztestületi képviselői helyből kilencet-kilencet, másrészt az ezután fennmaradt köztestületi képviselői helyek számát létszamarányosan osztották el az osztályok között. Ez a rendszer alapjában véve a kisebb létszámú osztályoknak kedvez, így az összlétszám kb. 4,8%-át kitevő Földtudományok Osztálya 14 képviselői helyhez jutott, amin belül tudományágunk, a geofizika továbbra is két helyvel rendelkezik.

A választások során ismét a korábbi ciklus két képviselőjére, TAKÁCS Ernő professzor úrra és BODOKY Tamásra, e rövid beszámoló szerzőjére esett a kollégák választása. A bizalmat mindkettőnk nevében köszönöm.

Bodoky Tamás

AKKREDITÁLT LABORATÓRIUM LETT AZ ELGI RADIOMETRIAI LABORATÓRIUMA

A minőségbiztosítás és minőségvédelem az ipar és a szolgáltatások területén egyre kiemeltebb szerephez jut. Különösen igaz ez a fejlődő integrációs folyamatok és a fokozódó gazdasági verseny körülményei között. Nem csoda, hogy a rendszerváltás után Magyarországon is előtérbe került ez a kérdés. Az európai integráció közeledése a gazdasági élet minden területén szükségessé tette azoknak a fejlett minőségbiztosítási rendszereknek a bevezetését, amelyek a fejlett országokban, így az Európai Unión belül is működnek. Az említett rendszerek ma már a bevezetésre kerültek a közvetlen termelő tevékenységet támogató szolgáltatások, így a vizsgálólaboratóriumok területén is.

A kihívás nem került el az *Eötvös Loránd Geofizikai Intézet Radiometriai Laboratóriumát* sem. Erre válaszul kezdeményezte 1996-ban a laboratórium RENNER János vezetésével a *Nemzeti Akkreditáló Testület*nél a labor akkreditációját.

Az akkreditációs eljárás magában foglalja a laboratórium minőségügyi rendszerének kidolgozását és a rendszer szigorú alkalmazását. Az eljárás az akkreditált státusz odaítélésével végződik, amely igazolja, hogy a laboratórium maradéktalanul megfelel a vonatkozó szabvány — jelen esetben az MSZ EN 45001:1990 — követelményeinek. Lényeges, hogy bár nemzeti akkreditálásról beszélünk, a *Magyar Akkreditálási Rendszer* szervesen kapcsolódik az

AKKREDITÁLÁSI OKIRAT ACCREDITATION CERTIFICATE

A NEMZETI AKKREDITÁLÓ TESTÜLET
az 1995. évi XXIX. törvény felhatalmazása alapján elismeri, hogy a
Authorized by the law XXIX of 1995 the Hungarian Accreditation Board recognizes that

MAGYAR ÁLLAMI EÖTVÖS LORÁND GEOFIZIKAI INTÉZET
Radiometriai Laboratórium

1118 Budapest, Homonaa u. 1.

megfelel az MSZ EN 45001:1990 szabvány követelményeinek és a
complies with the criteria of MSZ EN 45001:1990 standard as

VIZSGÁLÓLABORÁTORIUM
TESTING LABORATORY

kategóriába az alábbi számon bejegyzti
and has been assigned registration number

501/0486

Az akkreditálás területét az akkreditálási határozat tartalmazza.
The scope of accreditation is specified in the accreditation decision.

Az akkreditálási okirat érvényes
The accreditation certificate is valid until

2000. december 3.

Az akkreditálási okirat kiadva
The accreditation certificate is issued

Budapest, 1997. december 4.

a Nemzeti Akkreditáló Testület ügyvezető igazgatója
Director of the Hungarian Accreditation Board

európai és más külföldi akkreditálási rendszerekhez és az odaítélt státuszt a határon túl is elfogadják. Az akkreditáció meghatározott tevékenységre és időtartamra szól.

A minőségügyi rendszer vizsgálata során nagyító alá került a labor szervezete, vezetése és személyzete (képzettség, alkalmasság), a mérő- és vizsgálóberendezések, eszközök alkalmassága, az alkalmazott vizsgálati módszerek és eljárások, a vizsgálatok

és mérések nyomon követhetősége, az alkalmazott nemzetközi és nemzeti etalonok, referencia anyagok, a munkafeltételek (elhelyezés, környezet), mintakezelés és nyilvántartás, a kiadott vizsgálati jegyzőkönyvek és jelentések, az ügyfelekkel történő együttműködés valamint a panaszok, ill. kifogások orvoslása. A laboratórium minőségügyi rendszere a *Minőségügyi Kézikönyvben* került rögzítésre. Ebben a fent felsorolt területekre vonatkozó követelményrendszereken kívül kötelezően szerepel a minőséget folyamatosan biztosító rendszeres felülvizsgálatok terve.

Az egy évig tartó eljárás során a *Nemzeti Akkreditáló Testület* a Minőségügyi Kézikönyvet vizsgálta, és az abban foglaltakat a helyszínen is ellenőrizte. Az eljárás befejezése után a Nemzeti Akkreditáló Testület 1997. december 7-i határozatában a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet Radiometriai Laboratóriumának „természetes és mesterséges eredetű gamma sugárzás mérése laboratóriumi és terepi körülmények között; szilárd ásványi nyersanyagok és kőzetminták összetételének meghatározása zárt neutronforrással végzett neutronaktivációs és izotópperjesztésű röntgenfluoreszcens analízissel; elemanalitikai mérés-technikai feladatok elvégzése ipari és erőművi mesterséges radioaktív sugárzások folyamatos vizsgálatára” területre az akkreditálási okiratot kiadta.

Nagy Attila